

Znak:GOK.6232.23.2018

Analiza stanu gospodarki
odpadami komunalnymi
na terenie Gminy Białaczów
za 2017 rok

Białaczów - kwiecień 2018 r.

I. Wprowadzenie

1. Cel oraz podstawa prawna sporządzenia Analizy

Jednym z zadań gminy jest dokonywanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Analizę sporządzono na podstawie art. 3 ust. 2 pkt. 10, art. 9tb ustawy z dnia 13 września 1996 r., o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1289 z późn. zm.), gdzie określony został wymagany zakres takiej analizy.

Analiza ma na celu ocenę możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, a także określenie potrzeb inwestycyjnych, kosztów systemu gospodarki odpadami komunalnymi, kosztów związanych z odbiorem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych. Ma również dostarczyć informacji o liczbie mieszkańców, liczbie właścicieli nieruchomości, którzy nie wykonują obowiązków określonych w ustawie, oraz ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy. Przedmiotowa analiza częściowo pokrywa się z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, sporządzonym przez gminę, na podstawie art. 9q cyt. ustawy, przedkładanym Marszałkowi Województwa oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy.

II. Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie Gminy Białaczów

1. Zagadnienia ogólne

Rok 2017 był kontynuacją przejętych na mocy ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1289 z późn. zm.), obowiązków w zakresie organizowania systemu odbioru odpadów komunalnych z terenu gminy oraz ich zagospodarowania. W ramach realizacji zadań własnych Gmina Białaczów ogłosiła w 2016 r. przetarg nieograniczony na odbiór i zagospodarowanie stałych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych jak i nieruchomości niezamieszkałych takich jak: szkoły, budynki urzędów organu samorządu terytorialnego, świetlice wiejskie, a także z nieruchomości na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe jedynie przez część roku.

Wynikiem ogłoszonego przetargu było wyłonienie Wykonawcy usługi – **PGK Sp. z o. o. w Opocznie, z siedzibą ul. Krótka 1, 26-300 Opoczno** z którym Gmina Białaczów podpisała umowę obejmującą okres od 12.01.2017 r. do 31.12.2018 r. W ramach umowy wykonawca zobowiązany był odbierać sprzed nieruchomości każdą ilość wytworzonych odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów komunalnych gromadzonych selektywnie takich jak: papier, metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, szkło.

Odbiór odpadów sprzed nieruchomości realizowany był zgodnie z uzgodnionym z Gminą Białaczów harmonogramem:

- odpady zmieszane z częstotliwością 1 raz w miesiącu w każdej ilości np. poprzez wystawianie zmieszanych odpadów w zakupionych we własnym zakresie workach koloru czarnego,
- odpady gromadzone w sposób selektywny z częstotliwością dwumiesięczną z tym, że w miesiącach: czerwiec, lipiec sierpień, odbiór tych odpadów odbywał się z częstotliwością 1 raz w miesiącu.

Segregacja odpadów komunalnych na nieruchomościach zamieszkałych, nieruchomościach na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomościach wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe jedynie przez część roku polegała na umieszczaniu odpadów w otrzymanych pojemnikach:

- szkła w pojemniku zielonym,
- papieru i tektury, plastiku, opakowań wielomateriałowych, metalu w pojemniku niebieskim.

W przypadku wspólnot mieszkaniowych i nieruchomości niezamieszkałych z których uiszczana jest opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, odpady plastiku były gromadzone oddzielnie od papieru i tektury w dodatkowych pojemnikach które w zależności od wymaganych minimalnych pojemności pojemników ustalonych w przyjętym Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Białaczów gromadzone były na nieruchomościach w pojemnikach o pojemnościach: 120 l, 240 l i 1100 l.

Mieszkańcom udostępniano także worki na dodatkowe ilości odpadów segregowanych. Worki te przydzielano w 2017 r. właścicielom nieruchomości deklarującym zamieszkanie na nieruchomości przez więcej niż 2 osoby. Do terminowego wykonywania usługi dostarczania dodatkowych worków na odpady zobowiązany został na podstawie podpisanej umowy z gminą Wykonawca usługi odbioru i zagospodarowania stałych odpadów komunalnych.

Właściciele nieruchomości na które Wykonawca usługi nie dostarczał worków mogli wystawiać przed nieruchomością posegregowane odpady komunalne w dodatkowych workach

zakupionych we własnym zakresie. Możliwość zastosowania takiego rozwiązania została zapewniona poprzez umieszczenie przez gminę Białaczów w specyfikacji istotnych warunków zamówienia w skrócie (SIWZ) odpowiednich zapisów wiążących strony umowy.

Ponadto odpady wielkogabarytowe, opony i elektroodpady odbierane były także sprzed nieruchomości uiszczających opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz Gminy Białaczów raz w roku w miesiącu wrześniu. Dodatkowo mieszkańcy mogli oddawać leki i opakowania po nich w Stałym Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych lub w punktach aptecznych i lecznicy dla zwierząt, a baterie i akumulatory małogabarytowe o kodzie 20 01 34 w Szkołach Podstawowych, Gimnazjum w Białaczowie oraz w budynku Urzędu Gminy.

Na terenie Gminy Białaczów przyjęto, że w 2017 r. odbiór odpadów: wielkogabarytowych w tym mebli, opon, elektroodpadów, odpadów budowlanych i rozbiórkowych, zielonych, oraz ulegających biodegradacji, będzie w sposób systematyczny realizowany przez „Wykonawcę” usługi raz na kwartał w godz. od 8⁰⁰ do 14⁰⁰ w Stałym Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych umiejscowionym przy Oczyszczalni Ścieków w Białaczowie.

Dla zracjonalizowania kosztów odbioru odpadów od 2017 r. wprowadzono limity wagowe ich odbioru od właściciela nieruchomości bezpośrednio sprzed nieruchomości dotyczące odpadów: wielkogabarytowych i mebli, zużytych opon, a w Stałym Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych oprócz już wymienionych dodatkowo limity dotyczyły odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz odpadów zielonych.

2. Źródła powstawania odpadów komunalnych

W ustawie o odpadach, odpady komunalne zostały zdefiniowane jako odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Dodaje się ponadto, że zmieszane odpady komunalne pozostają zmieszonymi odpadami komunalnymi, nawet jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości.

Na terenie Gminy Białaczów źródłami powstawania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty infrastruktury, użyteczności publicznej, mikro przedsiębiorstwa (sektor gospodarczy, handel, usługi, rzemiosło, itp.).

3. Liczba mieszkańców

Na dzień 31.12.2017 r., liczba osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy według danych z Ewidencji Ludności wyniosła 5839 osób, natomiast liczba mieszkańców gminy na podstawie złożonych deklaracji na dzień 31.12.2017 r., wyniosła - 5039 osób.

Różnica w liczbie mieszkańców zameldowanych a wykazanych w złożonych deklaracjach wynika m.in. z faktu podejmowania nauki poza miejscem stałego meldunku przez wielu uczniów i studentów. Analogiczna sytuacja występuje wśród osób czynnych zawodowo, którzy ze względu na wykonywaną pracę przebywają poza terenem Gminy zarówno w kraju jak i zagranicą. Właściciele nieruchomości unikają także zgłaszania nowonarodzonych mieszkańców gminy i osób wydeklarowanych z zamieszkania na nieruchomościach, a po powrotach, ponownie na nich zamieszkujących.

4. Nieruchomości niezamieszkałe

Z danych ewidencji w zakresie gospodarki odpadami prowadzonej przez Urząd Gminy w Białaczowie oraz sprawozdań półrocznych podmiotów odbierających odpady komunalne wynika, że na dzień 31.12.2017 r. odbierano odpady z 53 nieruchomości niezamieszkałych i 71 nieruchomości na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe wykorzystywanych jedynie przez część roku.

5. Dane dotyczące liczby właścicieli nieruchomości którzy nie zawarli umowy o której mowa w art. 6 ust. 1

Na terenie Gminy Białaczów w 2017 roku nie wydano decyzji administracyjnych wobec właścicieli nieruchomości o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

6. Ilości odpadów wytwarzanych na terenie Gminy

Na podstawie sprawozdań otrzymywanych za 2017 r. ustalono, że z terenu Gminy Białaczów **PGK Sp. z o. o. w Opocznie**, odebrało odpady komunalne w ilości przedstawionej w poniższej tabeli.

Szkło	66,340 ton
Tworzywa sztuczne	24,400 ton
Papier i tektura	44,040 ton
Odpady wielkogabarytowe	16,400 ton
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,460 ton
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 i 20 01 35	0,440 ton
Urządzenia zawierające freony	0,680 ton
Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,004 ton
Leki inne niż wymienione w 20 01 31	
Zużyte opony	7,520 ton
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	567,990 ton

Pozostałe podmioty wpisane do Rejestru Działalności Regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Białaczów według otrzymanych sprawozdań nie odebrały odpadów komunalnych z terenu Gminy.

7. Poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji określającego poziomy ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposób obliczania poziomu ograniczenia masy tych odpadów, dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w 2017 r. w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. wynosi – 45 %.

Poziom ten nie został przekroczony przez Gminę Białaczów gdyż wyniósł – 24,81 %.

8. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych

Zgodnie Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów, Gmina Białaczów obowiązana jest osiągnąć dla odpadów typu: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło pochodzących z jej terenu odpowiedni dla danego roku poziomu ich recyklingu i przygotowania do ponownego użycia. Wskaźnik ten na 2017 r. określony został na minimalnym poziomie – 20 %. Gmina Białaczów dla wskazanych odpadów uzyskała wskaźnik – 22,55 %, czym wypełniła nałożony obowiązek korzystając z danych pochodzących ze złożonych przez właścicieli nieruchomości deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi do wyliczenia tego poziomu.

III. Ocena możliwości technicznych i organizacyjnych Gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi

1. Możliwość przetwarzania odpadów komunalnych

Na terenie Gminy Białaczów nie ma możliwości zagospodarowania wytwarzanych odpadów komunalnych. Ich zagospodarowanie w ramach umowy realizuje **PGK Sp. z o. o. w Opocznie**, która zobowiązana została do przekazywania odebranych zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania wyłącznie do uprawnionych Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych wyznaczonych dla regionu III w województwie łódzkim, w skład którego zaliczony został teren Gminy Białaczów. Z otrzymanych sprawozdań i danych z Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych wynika, że zmieszane odpady komunalne odebrane z terenu Gminy Białaczów w miesiącach styczeń - grudzień 2017 r. trafiały do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych funkcjonującej w miejscowości Różanna gm. Opoczno w ilości 567,990 ton. Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w miejscowości Różanna w 2017 r. przyjmował także odebrane z terenu Gminy Białaczów odpady komunalne selektywnie zebrane.

2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

Na terenie Gminy Białaczów w 2017 r. funkcjonował raz na kwartał w godz. od 8⁰⁰ do 14⁰⁰ Stały Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych do którego mieszkańcy gminy i właściciele nieruchomości uiszczający opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy mogli przekazywać posegregowane odpady komunalne: wielkogabarytowe i

problemowe, zużyty sprzęt elektroniczny i elektroniczny, odpady zielone, a także odpady niebezpieczne pochodzące z gospodarstw domowych. Punkt ten funkcjonował przy Oczyszczalni Ścieków w Białaczowie. Punkt ten wymagać będzie w przyszłości rozbudowy i doposażenia w celu spełnienia określonych norm, a także zwiększenia możliwości dokładnej ewidencji odpadów np. zakupu wagi najazdowej.

IV. Koszty poniesione w związku z odbiorem odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych.

Koszty funkcjonowania systemu:

- koszty odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych w 2017 r., wyniosły: 352 620, 00 zł,
- koszty związane z obsługą administracyjną systemu w 2017 r., wyniosły: 42 833,43 zł.

Z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi Gmina Białaczów uzyska w 2017 r., łączną kwotę – 373 280,12 zł.

V. Podsumowanie

Rok 2017 objęty przedmiotową Analizą, to rok, w którym w Gmina Białaczów dokonała korekt w systemie odbioru odpadów komunalnych na mocy uchwał regulujących zagadnienia z zakresu gospodarki odpadami podjętych w 2016 r. Zasadniczą zmianą było wprowadzenie limitów odbioru przed nieruchomości niektórych rodzajów odbieranych odpadów oraz odpadów przyjmowanych w PSZOK bez szkód dla środowiska. Gmina Białaczów nie wprowadziła natomiast kolejnych zmian w aktach prawa miejscowego dostosowujących swoje zapisy do rozwiązań wprowadzonych Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów które określa w szczególności szczegółowy sposób selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów oraz kiedy wymóg selektywnego zbierania uważa się za spełniony wraz ze wskazaniem odpadów podlegających obowiązkowi selektywnego zbierania w pojemnikach o określonej kolorystyce. Zmian tych nie wprowadzono gdyż Gmina Białaczów związana była podpisaną umową z Wykonawcą usługi która obowiązywać będzie jeszcze w 2018 r., a przedmiotowe rozporządzenie wskazuje na okres przejściowy w przypadku obowiązywania podpisanej umowy.

Pozostali właściciele nieruchomości niezamieszkałych obowiązani są podpisać indywidualne umowy z podmiotem wpisanym do Rejestru Działalności Regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Białaczów według własnych potrzeb z zachowaniem wymogów określonych w w/w aktach.

Priorytetowym celem Gminy w najbliższych latach jest podnoszenie świadomości ekologicznej wśród właścicieli nieruchomości i ich mieszkańców w tym prowadzenia właściwej segregacji odpadów „u źródła”, ograniczania ich powstawania, zagospodarowania odpadów biodegradowalnych we własnym zakresie, przekazywania elektro odpadów i innych odpadów niebezpiecznych do uprawnionych podmiotów je odbierających w tym min. do Stałego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, w celu stworzenia możliwości ich dalszego zagospodarowania i uzyskania jak najwyższych poziomów ich odzysku i recyklingu.

Koniecznym wymogiem jest także ciągle uszczelnianie zorganizowanego przez gminę systemu odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości poprzez kontrolowanie właścicieli nieruchomości, prowadzenie kampanii uświadamiających związek pomiędzy właściwą segregacją odpadów a osiąganiem przez gminę rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów, wpajanie zasady nie spalania odpadów typu papier, plastik, a także bieżąca likwidacja ujawnianych dzikich wysypisk odpadów oraz wdrażanie pomocy ze strony gminy (zachęt ekonomicznych) dla właścicieli nieruchomości którzy zamierzają prowadzić na swoich nieruchomościach politykę ekologiczną.

Znaczącym problemem w skali gminy staje się zahamowanie w najbliższych latach wzrostu kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów bez pogorszenia standardów wykonywania tej usługi przez podmiot zewnętrzny obsługujący gminę. Wzrost kosztów odbioru i wyposażenia mieszkańców w dodatkowe pojemniki przy znacznej migracji mieszkańców do miast i za granicę kraju, a także znaczna liczba zgonów w gminie powoduje, że przychody gminy maleją z uzyskiwanej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, a koszty odbioru rosną ze względu na wzrost kosztów pracy, paliwa, inwestycji w infrastrukturę zakładów przetwarzających odpady.

Położenie Gminy Białaczów na krańcu województwa łódzkiego i tym samym krańcu regionu III gospodarki odpadami ogranicza także możliwość konkurencji między podmiotami chcącymi świadczyć usługi tego typu. Dodatkowo wzrost udziału nieruchomości zamieszkałych przez jedną i dwie osoby (przeważnie starsze w wieku emerytalnym i rentowym) o niskich dochodach, powoduje, że znaczącym wyzwaniem na najbliższe lata stanie się osiągnięcie wymaganych od gmin poziomów odzysku i recyklingu poszczególnych frakcji odpadów, co po przełożeniu tych kosztów na firmę odbierającą odpady, dodatkowo może podnieść koszt świadczonej usługi, która w ocenie znacznej części mieszkańców jest już znacznym obciążeniem budżetów domowych.

Opracował: Marcin Prusek - Podinspektor